
VIP & Educatie ten behoeve van maatschappelijke participatie en re-integratie

Inleiding

Per 1 januari 2015 hebben zowel de gemeente Enschede als het Leger des Heils zich aangesloten bij het landelijk programma “Aanpak Uitbuiting Roma kinderen” dat vanuit de ministeries van Veiligheid en Justitie en Sociale Zaken en Werkgelegenheid landelijk wordt vormgegeven. Een speerpunt hierin is het bevorderen van de integratie en participatie van Roma.

Nadat is gebleken dat er nauwelijks Roma in het bezit zijn van een startkwalificatie en/of (betaald) werk, is besloten om de expertises op dit gebied te bundelen om te komen tot een effectieve(re) inzet die meer succes op het gebied van participatie van Roma in brede zin oplevert. Hiertoe is maatwerk noodzakelijk en moeten waar nodig bestaande trajecten worden aangepast. Met name investeren in het opbouwen van een (vertrouwens)relatie en intensieve begeleiding blijken onmisbare factoren in de kans op succes te zijn.

Doelstelling

Het vergroten van maatschappelijke- en arbeidsdeelname voor mensen vanuit de Roma gemeenschap in Enschede en omgeving. Door middel van een multidisciplinaire aanpak en nauwe samenwerking met betrokken maatschappelijke partijen dient de afstand tot de arbeidsmarkt zodanig gereduceerd te worden dat het verwerven van een baan een reëel perspectief is. Voorwaarde is dat de kandidaten een verblijfstatus hebben.

Een WWB uitkering van de gemeente Enschede is geen voorwaarde. Dit vanuit het principebesluit actief in te zetten op duurzame participatie en (re-)integratie kansen.

Omschrijving project

Er is gekozen voor een projectstatus waarbij Roma zich aan kunnen melden voor een opleiding en werk. Dit betreft een regulier traject dat voor alle inwoners van Enschede mogelijk is. In de toeleiding zit echter een verschil. Kenmerkend voor de meeste Roma is dat zij over het algemeen nog verder afstaan van de arbeidsmarkt. Het Leger des Heils werkt samen met de cliënten die zich aanmelden voor toeleiding naar een plek op de arbeidsmarkt.

Directe instroom in VIP; doorstroom naar duurzame plaatsing

Op het moment dat een kandidaat over voldoende startkwalificatie beschikt is een directe instroom in het VIP traject mogelijk. Echter, met alleen een startkwalificatie zijn de kansen op duurzame uitstroom minimaal. Voor een duurzaam effect zal daarnaast coaching over een langere termijn noodzakelijk zijn ten aanzien van het vergroten van maatschappelijke-, sociale- en werknemersvaardigheden.

Voor duurzame uitstroom zal de mogelijkheid gefaciliteerd moeten worden voor doorstroom naar MBO 2,3,4-of het volgen van een cursus. Dit in samenwerking met ROC of een andere opleiding (educatie, cursus) en 50|50 Workcenter (re-integratie).

Re-integratie richt zich primair op duurzame uitstroom naar een betaalde baan op de reguliere arbeidsmarkt.

Doorlooptijd: minimaal 1 jaar

Entree opleiding

De gemeente Enschede faciliteert de mogelijkheid tot het volgen van de Entree opleiding in combinatie met een re-integratietraject. ROC biedt educatie, 50|50 Workcenter faciliteert de locatie en draagt zorg voor re-integratie.

Re-integratie richt zich gedurende de Entree opleiding op aansluiting van de individuele kandidaat ten opzichte van de regionale arbeidsmarkt. De coaching gedurende het traject richt zich intensief op het vergroten van maatschappelijke, sociale en werknemersvaardigheden.

Doorlooptijd: 1 jaar

Doorstroom naar duurzame plaatsing

Aan de hand van studieloopbaanadvies van de docenten ROC en visie van de re-integratie coach wordt er een vervolgtraject ingezet. Met alleen een startkwalificatie zijn de kansen op duurzame uitstroom minimaal. Voor een duurzaam effect zal daarnaast coaching over een langere termijn noodzakelijk zijn.

Voor duurzame uitstroom is het nodig de mogelijkheid om doorstroom naar MBO 2,3 of 4 of het volgen van een cursus vanuit de gemeente te faciliteren. Op het moment dat er doorstroom mogelijk is naar MBO 2,3 of 4 zal de mogelijkheid allereerst gericht zijn op een BBL opleiding met betaalde stage of een BOL opleiding waarbij aanspraak gedaan kan worden op de studiefinanciering. Indien dit niet mogelijk is moet er onderzocht worden om, in samenwerking met ROC of een ander scholingsinstituut (educatie, cursus) en 50|50 Workcenter (re-integratie) tijdelijk gebruik te maken van de WWB.

Re-integratie richt zich primair op duurzame uitstroom naar een betaalde baan op de reguliere arbeidsmarkt.

Doorlooptijd: minimaal een jaar

Voortraject Taal, Burgerschap & Participatie

Indien tijdens de intake blijkt dat het taalniveau onvoldoende is om van start te gaan met de Entree opleiding wordt er een voortraject Taal en indien nodig Burgerschap & Participatie ingezet.

ROC indiceert het taalniveau. ROC verzorgt de educatie ten aanzien van Taal en Burgerschap.

50|50 Workcenter zet met de re-integratiecoach in op participatie.

Na het voortraject is doorstroom naar de Entree opleiding en aansluitend doorstroom naar duurzame plaatsing mogelijk.

Doorlooptijd: 1 jaar.

Waarom een specifiek traject voor de Roma

De ervaringen die het afgelopen jaar zijn opgedaan hebben ons geleerd dat er bij de Roma doelgroep een intensievere inzet aan coaching en training noodzakelijk is dan gebruikelijk. Er bestaan veel complexe en belemmerende factoren, zoals o.a. de sterk wisselende intrinsieke motivatie, het niet stimulerende netwerk, het lage opleidingsniveau, gebrek aan ervaring op de arbeidsmarkt, ontbreken van rolmodellen en minimale succeservaringen. Deze belemmerende factoren maken dat er veel tijd nodig is om tot een duurzame verandering te komen in levensgewoonten, waarden, normen en gedragspatronen.

Ook het vinden van een stage, leerplek of een betaalde baan stuit op belemmeringen omdat bij veel werkgevers een negatief beeld van Roma bestaat. Het alleen aanbieden van educatie en

arbeidstoeleiding is onvoldoende voor deze doelgroep om te komen tot duurzaam participeren en re-integreren.

Het is algemeen (h)erkend dat deze bevolkingsgroep de grootste afstand tot de maatschappij heeft. Door een zeer gesloten en naar binnen gerichte cultuur en het in stand houden van traditionele normen en waarden is er van integratie nauwelijks sprake. Voor veel jonge Roma die hierin zijn opgegroeid is het niet vanzelfsprekend om buiten de veiligheid van de eigen traditionele cultuur met eigen normen en waarden de stap te maken in een andere samenleving waar op veel gebieden andere normen en waarden, structuren (leef)regels en wetgeving gelden. Om echte stappen te kunnen maken ten aanzien van participatie en integratie van deze jonge mensen zal dus meer ingezet moeten worden dan tot nu toe. Intensieve begeleiding die vaak verder moet gaan dan gebruikelijk. Met kennis van de cultuur moet de begeleider de cliënt wegwijs maken in een wereld die hij/zij wellicht kent maar geen ervaring in heeft opgebouwd. Begrenzen daar waar nodig en zicht bieden op andere perspectieven dan die voor hen gebruikelijk zijn/waren. Het ultieme antwoord en snel succes bestaan niet. Het is van het grootste belang om integraal met betrokken instellingen instrumentarium te ontwikkelen dat past bij deze doelgroep.

Cijfers en Resultaten Project VIP & Educatie vanaf 01-2016

Aanmeldingen: door de gemeente Enschede en het Leger des Heils zijn er 12 kandidaten aangemeld (eind 2015).

De re-integratie coaches 50|50 Workcenter hebben de aangemelde kandidaten gesproken om vast te stellen wat de persoonlijke drijfveren voor de Entree zijn en een eerste globale screening gedaan ten aanzien van haalbaarheid van de Entree opleiding.

Gestart: uiteindelijk zijn er van de 12 kandidaten 5 kandidaten van start gegaan.

De overige kandidaten zijn om uiteenlopende redenen niet gestart. Deze variëren van een te laag taalniveau, naar een detentieperiode en niet op afspraken verschijnen, tot het stellen van eisen ten aanzien van uitkeringen als voorwaarde om te starten.

Op 27 januari zijn we gestart met een groep van 5 Roma deelnemers in samenstelling met 6 deelnemers vanuit het Leger des Heils. In april 2016 is er één Roma kandidaat gestopt met de opleiding omdat het taal- en rekenniveau voor haar op dat moment niet voldoende was. De re-integratiecoach heeft deze kandidaat doorgeleid naar Educatie van het ROC waar zij september 2016 gestart is. Op moment dat dit haalbaar blijkt zou zij uiteindelijk weer door kunnen stromen naar de Entree opleiding.

September 2016 stopte één kandidaat met de opleiding vanwege haar zwangerschap. Door de lichamelijke klachten bleek zij niet meer in staat de vereiste stagenorm van 650 uur te kunnen behalen. De re-integratiecoach onderhoudt contact met deze kandidaat, op het moment dat zij weer aan het werk kan, zal ze de Entree opleiding en stage kunnen hervatten.

Concreet resultaat op gebied van opleiding en werk laat zich zien bij één kandidaat die zijn stage heeft ingevuld bij Visschedijk. Voor het beëindigen van de Entree opleiding heeft hij per 1 november 2016 een arbeidscontract bij zijn stagebedrijf.

Resultaten zijn ook weer te geven in het effect van de opleiding en de begeleiding door de re-integratie coaches op de motivatie, arbeidsvaardigheden en de persoonlijke ontwikkeling van de twee laatste Roma deelnemers. Ondanks hun weerstand om in de eerste instantie de stage in te vullen en "voor niets te werken" zijn zij door intensieve begeleiding toch gemotiveerd geraakt. Zij hebben onder begeleiding van een werkbegeleider en re-integratie coach geleerd om op tijd te komen en zich af te melden op het moment dat zij verhinderd zijn. Ze hebben leren samenwerken en

instructies op te volgen. Deze twee jongemannen geven aan langzaam te geloven dat er wel mogelijkheden zijn om een “ander” leven op te bouwen. Dit traject heeft hen perspectief geboden. Een van deze deelnemers wil na het volgen van de entree opleiding verder begeleid worden richting een betaalde baan. De andere deelnemer wil graag doorstromen naar een BBL niveau 2/3 opleiding.

Veranderingsprocessen op gebied van cultuur, waarden en normen zoals daar sprake van is binnen de Roma groep, hebben tijd en investering nodig.

Vanuit de Roma is de vraag gekomen of er weer een volgende groep van start gaat. Op het moment dat er bij meerdere individuen uit de groep resultaten zichtbaar worden, zal zich dat op termijn vertalen in een groeiende participatie in de maatschappij, een groeiende onafhankelijkheid van ondersteuning vanuit de WWB, hulp en dienstverlening en een afname van criminele activiteiten.

Samenwerkingspartners en netwerkcontacten

Het 50|50 Workcenter werkt nauw samen met het ROC. Daarnaast is er een intensieve samenwerking met vaste contactpersonen bij de gemeente Enschede, afdeling Werk en Inkomen. Het Leger des Heils participeert actief in ‘De Proeftuin Roma’. Re-integratie en participatie vinden plaats in nauwe samenwerking met deze partijen en de betrokken wijkcoaches; partijen met de nodige kennis van de doelgroep en expertise.

Ten aanzien van participatie op de arbeidsmarkt is er een netwerk aan bedrijven waar mogelijke stages en werkplekken gerealiseerd kunnen worden. In het kader van maatwerk breidt dit netwerk zich steeds verder uit. Daarnaast heeft het 50|50 Workcenter de beschikking over eigen arbeidstrainingsplekken met erkende leerplekken.

De gezamenlijke aanpak sluit aan bij de integrale werkwijze ‘Samenwerken aan Perspectief met Roma’ van het Leger des Heils.

Tijdinvestering

De ervaring het afgelopen jaar heeft ons geleerd dat, om succes te kunnen behalen, een traject per kandidaat gemiddeld 2 uur begeleiding in de week nodig heeft op het gebied van:

- individuele coaching gesprekken (motivatie, arbeidstraining, onderzoeken mogelijkheden arbeidsmarkt/ perspectief, in kaart brengen randvoorwaarden)
- gesprekken met werkbegeleider/ werkgevers/ evaluaties
- gesprekken en evaluaties met docenten
- acquisitie
- contacten en gesprekken met netwerk zoals familie, gezinscoach, wijkcoach, betrokken contactpersonen bij gemeente.

We hopen en vertrouwen erop dat deze werkwijze een start is naar duurzame integratie en participatie voor Roma. Zelfs in de beperkte tijd met een intensieve tijdsinvestering kunnen we al spreken over positieve ontwikkelingen. Om dit te kunnen continueren en uit te bouwen is het noodzakelijk om voor langere tijd (minimaal 3 jaar) de extra investering in maatwerk voor deze groep te realiseren.

Aanmelding VIP & Educatie

Het vergroten van maatschappelijke-en arbeidsdeelname voor mensen vanuit de Roma gemeenschap.

